

Ustawa o sygnalistach przeszła pierwsze sejmowe czytanie. Posłowie raczej nie zamierzają modyfikować rządowego przedłożenia. Pojawiła się jednak mała wątpliwość w sprawie nieodpłatnych porad prawnych dla potencjalnych sygnalistów.

Już trzecie posiedzenie sejmowa Komisja Polityki Społecznej i Rodziny poświęciła na analizę rządowego projektu ustawy o ochronie sygnalistów. O poprzednich posiedzeniach pisaliśmy w artykułach „Ustawa o sygnalistach – parlament rozpoczął prace” oraz „Nadchodzą sygnaliści – Sejm analizuje projekt ustawy”. I tym razem głównie zgadzano się na nanoszenie drobnych poprawek legislacyjnych i redakcyjnych przez sejmowych legislatorów.

Jedyną poważną poprawką, zgłoszoną przez posłów i popartą przez komisję, było pozwolenie grupom kapitałowym na wspólne procedury sygnałnych zgłoszeń wewnętrznych.

W odpowiedzi na pytania legislatorów padły też dwie ważne deklaracje odnośnie interpretacji przepisów. W przyszłym art. 38 przewiduje się, że na żądanie sygnalisty organ publiczny właściwy do podjęcia działań następczych po zgłoszeniu wyda nie później niż w terminie miesiąca od dnia otrzymania żądania zaświadczenie, w którym potwierdzi, że sygnalista podlega ochronie, którą ureguluje jeden z rozdziałów ustawy. Zgodnie ze słowami przedstawiciela Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zaświadczenie to będzie zaświadczeniem w rozumieniu kodeksu postępowania administracyjnego i wydawanym w trybie tam przewidzianym. Ministerstwo potwierdziło też, że „kolejne zgłoszenie” w rozumieniu art. 40 procedowanej ustawy dotyczy zgłoszenia w sprawie tego samego naruszenia prawa przez tego samego sygnalistę, co pozwoli na jego nierozpatrzenie (podobnie jak w przypadku skarg z działu VIII KPA).

Pod koniec posiedzenia, ekspert Związku Powiatów Polskich zapytał przedstawicieli ministerstwa o rozumienie „potencjalnego sygnalisty” jako uprawnionego do nieodpłatnej pomocy prawnej. Projekt przewiduje bowiem dodanie do art. 4 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej ustępu 1a, zgodnie z którym osobie chcącej dokonać zgłoszenia naruszenia prawa w rozumieniu przepisów ustawy o ochronie sygnalistów będzie przysługiwać nieodpłatna pomoc prawna i nieodpłatne poradnictwo obywatelskie. Będzie to więc niejako druga, obok osób niezamożnych, kategoria osób uprawnionych do takich porad, a zgodnie z ust. 2 przytoczonego artykułu ustawy o poradnictwie osoby uprawnione muszą złożyć pisemne oświadczenie o tym, że nie są w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej. Oświadczenia te są przechowywane, a administratorem danych jest starosta, a co więcej, one mają służyć weryfikacji prawidłowości uprawnień do uzyskania porad. Dlatego rodzi się wątpliwość, czy potencjalny sygnalista, skoro przysługuje mu oddzielna podstawa prawna, ma to oświadczać przed udzieleniem porady w jakiejś formie, np. ustnej? Jeśli natomiast ma składać oświadczenie jako „osoba uprawniona” w rozumieniu ustępu 2 to czy nie brakuje w nowelizacji obowiązku (lub wyłączenia obowiązku) złożenia oświadczenia na piśmie w tym zakresie, gdyż oświadczenie przewidziane w ustępie 2 dotyczy tylko niemożności ponoszenia opłat? Jeśli takie oświadczenia mają być pisemne, to co w kontekście ich przechowywania i ewentualnego ujawnienia w ten sposób sygnalisty w przypadku kontroli oświadczeń? Ministerstwo nie widzi jednak problemu, gdyż kategoria ta będzie dotyczyć wyłącznie „potencjalnych” sygnalistów. Choć na taką osobę używano w wypowiedzi określenia „osoba uprawniona”, to nie odniesiono się jednak do kwestii jak technicznie ma zostać przedstawiona osobie udzielającej porady podstawa prawna do uzyskania jej bezpłatnie w ramach punktu organizowanego przez powiat.

Komisja poparła uchwalenie ustawy przez Sejm.